

บทที่ 2

การสำรวจองค์ความรู้

ในการสำรวจองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย การทำธุรกิจโฮมสเตย์และผลกระทบที่มีต่อผู้ประกอบการในเขตชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของอำเภอแกลง จังหวัดระยอง สามารถสรุปเป็นหัวข้อต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวที่พักแรมแบบ โฮมสเตย์
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. แนวคิดหลัก
5. สภาพโดยทั่วไปของอำเภอแกลง
6. โฮมสเตย์ในอำเภอแกลง ประกอบด้วย

ประแสร์โฮมสเตย์ มีที่พัก 7 แบบ ประกอบด้วย

- บ้านริมน้ำ	- บ้านโปรงทอง
- บ้านแสมผู้	- บ้านวชิรา
- บ้านกะเนิงนิง	- บ้านสายสัมพันธ์
- บ้านยีนดี	

บ้านจ่ารุงโฮมสเตย์

เรือนแพโฮมสเตย์

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวที่พักแรมแบบโฮมสเตย์

โฮมสเตย์ (Home Stay) เริ่มปรากฏครั้งแรกในทวีปยุโรปเมื่อ 50 ปีมาแล้วในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สงบลงไม่นานที่ผู้คนเริ่มแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวและที่พักที่ห่างไกลชุมชนเมืองและห่างไกลจากร่องรอยความกดดันของสงครามไปสู่พื้นที่ชนบทเต็มไปด้วยความสงบร่มรื่นและธรรมชาติที่สวยงาม ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นช่วงหนึ่งแห่งการฟื้นฟู โดยความต้องการของนักท่องเที่ยวในช่วงการฟื้นฟูนี้ได้ก่อให้เกิดพักแรมแบบใหม่ ๆ ได้แก่ ที่นอนและอาหารเช้า (Bed & Breakfast) บ้านพักในฟาร์ม (Farmhouse) เกสต์เฮาส์ (Guesthouse) และโฮมสเตย์ ซึ่งมีลักษณะคล้าย ๆ กันแต่เรียกชื่อต่างกันไปตามพื้นที่ ประเทศและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป โดยที่พักแรมทั้งหมดนี้ดำเนินการภายใต้แนวคิดเดียวกันคือ ถือว่าผู้ที่มาพักเป็นแขกของบ้านมิใช่เป็นเพียงนักท่องเที่ยว

(Be a guest, not just a tourist) และภายใต้การพัฒนาแบบการท่องเที่ยวชุมชน (ชววิทย์ ศิริเวชกุล, 2544, หน้า 43)

ความเป็นมาเรื่องโฮมสเตย์ในประเทศไทย

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฯ ฉบับที่ 8 ที่เน้นบทบาทการพัฒนาชุมชน และการที่รัฐบาลออกกฎหมายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นแรงผลักดันให้องค์กรท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นจุดขาย จึงทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวหลายรูปแบบในชุมชน ซึ่งการจัดกิจกรรมโฮมสเตย์ก็เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากทั้งจากองค์กรท้องถิ่น องค์กรเอกชน และหน่วยงานภาครัฐ จากการติดตามความเป็นมาพบว่าโฮมสเตย์ภายในประเทศไทยเกิดขึ้นมานานแล้วรูปแบบและ กิจกรรมอาจแตกต่างกันหลากหลาย หากวิเคราะห์จากอดีตที่ผ่านมา สามารถสรุปได้ตามยุคสมัย ดังนี้

ยุคเริ่มต้น (ปี 2503-2525) กระจายอยู่ในกลุ่มนิสิต นักศึกษา กลุ่มออกค่ายอาสาพัฒนา ชนบท ต้องเรียนรู้วิถีชีวิต รับทราบปัญหาในชนบท เพื่อนำมาพัฒนาสังคมตามอุดมคติ กระจายอยู่ในกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติที่นิยมทัวร์ป่า โดยเฉพาะในแถบภาคเหนือของประเทศไทย นักท่องเที่ยวจะพักตามบ้านชาวเขา โดยจุดพักนั้นจะขึ้นอยู่กับเส้นทางเดินป่า

ยุคกลาง (ปี 2526-2536) กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่นิยมทัวร์ป่า เริ่มได้รับความนิยมมากขึ้น การพักค้างในรูปแบบโฮมสเตย์ได้รับการพัฒนารูปแบบและกิจกรรม โดยกระจายไปยัง หมู่บ้านชาวเขา ที่กว้างขวางมากขึ้น ในระยะนี้การท่องเที่ยวในรูปแบบทัวร์ป่าที่มีการจัดโฮมสเตย์ เริ่มสร้างปัญหาสังคม อาทิ ปัญหายาเสพติด ปัญหาโสเภณี ปัญหาการปล้น ขโมย ปัญหาการฆ่าชิงทรัพย์ กลุ่มนักพัฒนา นักกิจกรรม ที่เติบโตมาจากการทำกิจกรรมในสมัยนักศึกษา เริ่มทำงานในรูปแบบของ องค์กรพัฒนาเอกชน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม มีรูปแบบการเดินทาง เพื่อศึกษาดูงานด้านการพัฒนา ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของโฮมสเตย์แต่ยังเผยแพร่ในคนเฉพาะกลุ่มเท่านั้น

ยุคตั้งแต่ปี (2537-ปัจจุบัน) ยุคนี้ เป็นยุคเน้นกระแสการพัฒนาสังคมสิ่งแวดล้อม ดังนั้น จะพบว่า การท่องเที่ยวจะมีแนวโน้มที่จะเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในระยะประมาณปี 2537-2539 ในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย เริ่มมีการท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ โดยกลุ่มนำร่องคือ กลุ่มที่เป็นนักกิจกรรมสังคมทั้งรุ่นเก่า และรุ่นใหม่ เท่าที่สืบค้นพบว่า พื้นที่ที่ดำเนินการเรื่องโฮมสเตย์ ก็จะเป็นพื้นที่ที่องค์กรพัฒนาเอกชนไทย เข้ามาดำเนินการ เช่น เกาะยาว จ.พังงา (กลุ่มประมงชายฝั่ง/ อวนลาก อวนรุน) หลังจากพื้นที่เกาะยาว จ.พังงา ได้มีพื้นที่อื่นเพิ่มขึ้น อาทิ หมู่บ้านคีรีวง จ. นครศรีธรรมราช บ้านแม่ทา จ.เชียงใหม่ (กลุ่มเกษตรทางเลือก) บ้านผู้ใหญ่วิบูลย์ เชนเฉลิม (เกษตรยั่งยืน) ปี 2539 เป็นต้นมา ได้มีการเคลื่อนไหวขึ้นในกลุ่มนักธุรกิจผู้ประกอบการด้านการ

ท่องเที่ยว โดยนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวผสมผสานระหว่างการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผจญภัยและโฮมสเตย์

จากการที่รัฐบาลได้ประกาศให้ปี 2541-2542 เป็นปีท่องเที่ยวไทย (Amazing Thailand 1998-1999) ทุกหน่วยงานของรัฐ มีนโยบายสนับสนุนกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวในแหล่งชุมชนและขยายกิจกรรมโฮมสเตย์เพิ่มมากขึ้น เช่น หมู่บ้านวัฒนธรรมผู้ไทยบ้าน โลก โกง อ. กุฉินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์ บ้านทรงไทยปลายโพรงพง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม รวมทั้งพื้นที่ชนกลุ่มน้อย หมู่บ้านชาวเขา ก็มีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมโฮมสเตย์ด้วยเช่นกัน (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวกีฬาและกีฬาสานมกีฬาแห่งชาติ, 2553)

ประเทศไทยมียุทธศาสตร์สนับสนุนการท่องเที่ยวในเชิงรุกของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยขยายการตลาดการท่องเที่ยวพักแรมแบบโฮมสเตย์อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ พ.ศ. 2544 ภายหลังจากวิกฤติเศรษฐกิจระหว่าง พ.ศ. 2542-2544 ซึ่งมีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นแนวทางหลักที่กำหนดภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของแต่ละภูมิภาคให้เด่นชัด ทั้งอาศัยแหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ของแต่ละท้องถิ่นมาจุดขายของการท่องเที่ยวที่พักแรมแบบโฮมสเตย์

การดำเนินการ การจัดการ ตลอดจนการส่งเสริมการท่องเที่ยวพักแรมแบบโฮมสเตย์ ต่อมาเมื่อมีขอบเขตวงจำกัดภายในพื้นที่และภูมิภาคที่มีจุดเด่นทางการท่องเที่ยว จนกระทั่งสำนักพัฒนาบริการท่องเที่ยว สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้ประกาศใช้กรอบดัชนีชี้วัดคุณภาพมาตรฐานที่พัก เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 เพื่อให้ที่พักแรมแบบโฮมสเตย์มีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ โดยแบ่งออกเป็นด้าน ๆ ดังต่อไปนี้

1. ตัวชี้วัดด้านที่พัก

1.1 โครงสร้างบ้านพักมีความมั่นคง แข็งแรง

1.2 บ้านพักมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก และแสงสว่างส่องเข้าถึง ไม่มีกลิ่นอับ และมีหลังคาที่สามารถกันน้ำฝนได้

1.3 มีที่นอนที่สบายตามสภาพชุมชน และเครื่องนอนที่สะอาด มีห้องอาบน้ำและส้วมที่สะอาด

1.4 มีการเปลี่ยนผ้าปูที่นอนและอุปกรณ์สำหรับการนอนทุกครั้งเมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาและออกจากที่พัก

1.5 มีการกำจัดแมลงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอยู่เสมอ โดยอาศัยวิถีแห่งภูมิปัญญาชาวบ้าน

- 1.6 มีการดูแลสภาพแวดล้อมบริเวณบ้านให้สวยงาม
2. ตัวชี้วัดด้านอาหารและโภชนาการ
 - 2.1 มีปริมาณ และประเภทอาหารที่เหมาะสม
 - 2.2 มีการปรุงอาหารอย่างถูกสุขลักษณะโดยใช้วัตถุดิบส่วนใหญ่จากท้องถิ่น มีภาชนะที่สะอาดไว้เก็บน้ำ มีฝาปิดมิดชิด
 - 2.3 มีน้ำดื่มที่สะอาด ผ่านกระบวนการทำความสะอาดแล้วและไม่มีตะกอน
 - 2.4 มีภาชนะใส่อาหาร เช่น ถ้วย ชาม จาน ช้อน ช้อนกลาง ทัพพี โถข้าวหรืออ่างเป็นวัสดุธรรมชาติ เป็นต้น อยู่ในสภาพที่สะอาดและปลอดภัย ไม่มีคราบ กลิ่นคาว และกลิ่นอับ
 - 2.5 ครวอาจอยู่ในบ้าน หรือแยกจากตัวบ้านก็ได้ และมีการดูแลความสะอาดอยู่เสมอ
 - 2.6 มีภาชนะหรืออุปกรณ์การเก็บ เครื่องปรุง วัตถุดิบ ที่สะอาดสามารถป้องกันเชื้อโรคและสิ่งสกปรก เช่น มีที่เก็บมิดชิด ที่แขวน หรือมีฝาชีครอบ หรือคลุมผ้าสะอาด
 - 2.7 มีการจัดการขยะที่ถูกสุขลักษณะ
3. ตัวชี้วัดด้านความปลอดภัย
 - 3.1 มีการอบรมการปฐมพยาบาลเพื่อช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในกรณีที่เกิดเจ็บป่วย หรือได้รับอุบัติเหตุ
 - 3.2 มียาสามัญประจำบ้าน ที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้(ยังไม่หมดอายุ)
 - 3.3 มีข้อมูลสุขภาพของนักท่องเที่ยว เช่น โรคประจำตัว หรือภูมิแพ้ มีข้อมูลการประกันสุขภาพ และญาติหรือผู้ดูแล
 - 3.4 มีการแจ้งให้ผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน รับทราบ ขณะมีนักท่องเที่ยวในบ้าน
 - 3.5 มีการจัดระบบการดูแลรักษาความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สินสำหรับนักท่องเที่ยว
 - 3.6 มีเครื่องมือสื่อสารที่สามารถติดต่อกับหน่วยงาน ที่รับผิดชอบได้ในกรณีฉุกเฉิน
4. ตัวชี้วัดด้านอริยาศยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน
 - 4.1 การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคย มีการแนะนำนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสมาชิกในครัวเรือนทุกคน เพื่อรู้จักและเรียนรู้วิถีชีวิตของเจ้าของบ้านผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เก็บผักสวนครัวร่วมกัน ทำกับข้าวร่วมกัน รับประทานอาหารร่วมกัน เป็นต้น
 - 4.2 การสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวิถีชีวิตของชุมชน เจ้าของบ้านมีการใช้รูปภาพหรือกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การไปไร่-นา ออกทะเล เก็บใบชา ทอผ้า จักสาน เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม กับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม

5. ตัวชี้วัดด้านรายการนำเที่ยว

5.1 มีรายการนำเที่ยว ที่ชัดเจนซึ่งต้องผ่าน การยอมรับจากชุมชน

5.1.1 มีการวางแผนโปรแกรมและกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มโฮมสเตย์ ร่วมกับกลุ่มอื่นของชุมชนเพื่อการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมสู่ชุมชนและกลุ่มกิจกรรมอื่น

5.1.2 มีรายการนำเที่ยวที่สามารถเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจน และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของชุมชน

5.2 ข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยว

5.2.1 มีข้อมูลรายละเอียดกิจกรรมในรายการท่องเที่ยวที่หลากหลายแตกต่างกันตาม ภูมิศาสตร์ ฤดูกาล และสภาพสังคมวัฒนธรรมของท้องถิ่น เพื่อให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกได้

5.3 เจ้าของบ้านเป็นภาคีหลักท้องถิ่นหรือประสานให้ภาคีหลักท้องถิ่นนำเที่ยว

5.3.1 กลุ่มหรือเจ้าของบ้านเป็นผู้นำเที่ยวเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ศิลปะ สถาปัตยกรรม การแสดง ความเชื่อภายในชุมชนแก่นักท่องเที่ยว

6. ตัวชี้วัดด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

6.1 แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน หรือบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม หรือวิถีชีวิตที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวซึ่งอาจเป็นแม่น้ำ ภูเขา วัด เจดีย์ สวนผลไม้ แปลงผัก การทำนา เป็นต้น

6.2 การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว

6.2.1 มีกฎกติกาการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ชัดเจนเพื่อให้ การใช้ประโยชน์เป็นไปอย่างยั่งยืน เช่น ปริมาณนักท่องเที่ยวที่ชุมชนรองรับได้ การไม่นำเอาพันธุ์พืช สัตว์ป่าและของป่าออก จากพื้นที่ ตามกฎหมายรัฐ และตามข้อตกลงของชุมชน

6.2.2 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานการฟื้นฟู การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว เช่น การปลูกป่า การจัดค่ายอนุรักษ์สำหรับเยาวชน เป็นต้น

6.3 แผนงานหรือมาตรการลดผลกระทบด้านลบทางสิ่งแวดล้อม ข้อกำหนดและแนวทางปฏิบัติในการลดผลกระทบด้านลบ ทางการท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี เช่น การแยกขยะ ไม่เผาขยะ เป็นต้น

7. ตัวชี้วัดด้านวัฒนธรรม

7.1 การดำรงรักษาไว้ซึ่ง วัฒนธรรม ประเพณี ท้องถิ่น

7.1.1 มีสถาปัตยกรรม หรือ สิ่งที่ยังคงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม วิถีชีวิตดั้งเดิม เช่น เรือนพื้นดิน ครกกระเดื่อง บ่อน้ำ เป็นต้น

7.1.2 มีการรวบรวมองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อนำสู่การเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยว

7.1.3 มีแนวทางในการฟื้นฟู อนุรักษ์ และถ่ายทอดวัฒนธรรม ศิลปะ และการละเล่นพื้นบ้าน

7.1.4 ผู้แสดงทางวัฒนธรรม และผู้เกี่ยวข้องเข้าใจ และรับรู้ในกระบวนการการนำเสนอ หรือรูปแบบมีส่วนร่วมในการวางแผน และนำเสนออย่างภาคภูมิใจ

7.2 การรักษาวิถีชีวิตชุมชนคงไว้เป็นกิจวัตรปกติ เป็นการดำเนินวิถีชีวิตที่เป็นปกติ เช่น การประกอบอาชีพ การทำกิจกรรมทางศาสนาหรือตามความเชื่อ ไม่มีการคัดแปลง หรือจัดทำขึ้นใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

8. ตัวชี้วัดด้านรายได้เสริม และการเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน

8.1 การท่องเที่ยวให้เป็นเพียงรายได้เสริมโดยไม่กระทบต่ออาชีพหลักของตนเอง มีความรู้ความเข้าใจว่าการท่องเที่ยวเป็นรายได้เสริม โดยไม่มุ่งเน้นจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มผลกำไร หรือมีการลงทุนเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวฝ่ายเดียว

8.2 ผลผลิต/ผลิตภัณฑ์จากชุมชน เพื่อเป็นของที่ระลึก หรือของฝาก มีผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ชุมชนหรือชุมชนใกล้เคียงนำมาจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวได้ ทั้งเป็นของบริโภค สิ่งประดิษฐ์ สิ่งทอ ของที่ระลึก โดยใช้วัสดุ และวัตถุดิบท้องถิ่นเป็นหลัก

9. ตัวชี้วัด การบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์

9.1 การรวมกลุ่มของชาวบ้าน การบริหารจัดการ ต้องเป็นการรวมกลุ่ม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สมาชิกกลุ่ม และชุมชน ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ แนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ วิธีการของโฮมสเตย์

9.2 คณะกรรมการกลุ่มโฮมสเตย์

9.2.1 มีการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารงาน ได้แก่ ประธาน รองประธาน เற்றுญติก และกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละชุมชน

9.2.2 คณะกรรมการทุกคน ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในปรัชญาหลักการ ขั้นตอนวิธีการทำงานของโฮมสเตย์ ตามบทบาทหน้าที่ที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย

9.3 กฎ กติกาการทำงาน ของคณะกรรมการ

9.3.1 มีกฎ กติกา วาระการทำงาน การทำงานร่วมกันของคณะกรรมการ เช่น การจัดประชุมอย่างค่อเนื่องก่อนจะรับนักท่องเที่ยวและหลังรับนักท่องเที่ยว หรือจัดประชุมประจำเดือน

9.3.2 มีการจัดสรรเงินรายได้เข้ากองทุนส่วนกลางของชุมชนเพื่อ
สาธารณประโยชน์ของชุมชน

9.3.3 มีแนวทางในการทำงานของคณะกรรมการตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

มีหลักเกณฑ์การเปิดรับสมาชิกโฮมสเตย์

มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว

มีแนวปฏิบัติในหมุนเวียนการให้บริการ เช่น บ้าน รร เรือ มัคคุเทศก์ เป็นต้น

มีแนวปฏิบัติในการคิดราคาที่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

9.4 ระบบการจอง การลงทะเบียน และการมัดจำล่วงหน้า

9.4.1 มีแนวปฏิบัติในการจองล่วงหน้า

9.4.2 มีข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว

9.4.3 มีการลงทะเบียนนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการเตรียมการ และให้
บริการแก่นักท่องเที่ยว

9.4.4 มีการชำระเงินล่วงหน้าในอัตราส่วนที่ทางกลุ่มเป็นผู้กำหนด

9.4.5 มีการจัดทำสติดินนักท่องเที่ยว

9.5 รายละเอียดของค่าธรรมเนียมและบริการต่าง ๆ มีค่าธรรมเนียมและ
ค่าบริการต่าง ๆ ที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบันไว้ในข้อมูลการประชาสัมพันธ์ เช่น ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่า
นำเที่ยว ซึ่งอาจคิดเป็นรายหัวหรือคิดในลักษณะเหมาจ่าย เป็นต้น

10. ตัวชี้วัดด้านประชาสัมพันธ์

10.1 เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ การท่องเที่ยว มีละเอียดแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนหรือ
บริเวณใกล้เคียง และกิจกรรมการท่องเที่ยวผลิตออกเป็นเอกสาร เช่น แผ่นพับ แผนที่การเดินทาง
ค่าใช้จ่ายและสถานที่ติดต่อ

10.2 แผนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ มีเป้าหมาย แผนงาน และการประสานงานการ
เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ (www.homestaythai.org)

นอกจากนี้คณะกรรมการยังกำหนดมาตรฐานหลักเกณฑ์การคัดเลือกผลิตภัณฑ์ 1 ใน 8
คณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ
(กอ.นคผ.) ซึ่งได้มีมติกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการคัดเลือกผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มสินค้า และกลุ่มศิลปวัฒนธรรม สถานที่ และบริการ และ กอ.นคผ. ได้มี
มติเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2544 คือ

1. กลุ่มสินค้าประกอบด้วย

1.1 สินค้าที่เป็นอาหาร ได้แก่

1.1.1 ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร หมายถึง ผลผลิตทางการเกษตรที่นำมาบริโภค โดยไม่ผ่านกระบวนการแปรรูป

1.1.2 ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป หมายถึง สินค้าที่แปรรูปจากผลผลิตทางการเกษตรที่ใช้ในการบริโภค

1.2 สินค้าที่ไม่ใช่อาหาร หมายถึง ผลิตภัณฑ์หัตถกรรม หรืออุตสาหกรรมในครัวเรือน รวมทั้งการแปรรูปอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการบริโภค

2. กลุ่มศิลปวัฒนธรรม สถานที่และบริการ ประกอบด้วย

2.1 ศิลปวัฒนธรรม หมายถึง รายการที่ใช้ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี การละเล่นพื้นบ้าน และงานเทศกาลต่าง ๆ

2.2 สถานที่ท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สภาพแวดล้อม โบราณสถาน

2.3 บริการ หมายถึง บริการที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ให้แก่ผู้รับบริการ ซึ่งก่อให้เกิดผลตามความต้องการของผู้รับบริการ จึงเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวแพคเกจแบบโฮมสเตย์สามารถจัดอยู่ในผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติในกลุ่มศิลปวัฒนธรรม สถานที่และบริการ โดยมีศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ วิถีและการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนอำเภอเกล่ง มีสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติตลอดจนมีบริการที่เน้นความร่วมมือร่วมใจของชุมชนในการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

การวิเคราะห์ศักยภาพของการประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวที่แพคเกจแบบโฮมสเตย์ของอำเภอเกล่ง จังหวัดระยอง

การวิเคราะห์ศักยภาพของการประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวที่แพคเกจแบบโฮมสเตย์ของอำเภอเกล่ง จังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค หรือ SWOT Analysis เป็นเครื่องมือพื้นฐานที่สามารถใช้วิเคราะห์เพื่อการประเมินสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกของกิจการ ซึ่งเน้นกลยุทธ์ที่ก่อให้เกิดความเหมาะสมระหว่างความสามารถภายในกิจการ (จุดแข็งกับจุดอ่อน) และสถานการณ์ภายนอก (โอกาสและอุปสรรค) ในการวิเคราะห์ SWOT นั้น จะต้องพิจารณาว่าการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมภายนอก รวมทั้งสภาวะแวดล้อมทั่วไปและสภาวะแวดล้อมของที่พักแพคเกจแบบโฮมสเตย์ ตลอดจนการแข่งขันที่อาจก่อให้เกิดโอกาสและอุปสรรคอย่างไรต่อองค์กรธุรกิจที่พักแพคเกจแบบโฮมสเตย์ และขณะเดียวกันวิเคราะห์ว่าปัจจัยต่าง ๆ ภายในที่พักแพคเกจแบบโฮมสเตย์ ทั้งด้านบุคลากร เจ้าของกิจการ กิจกรรม สินค้าและบริการ โครงสร้างขององค์กร ตลอดจนระบบต่าง ๆ ปัจจัยประการใดที่เป็นจุดแข็งและปัจจัยใดที่เป็นจุดอ่อน

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการประกอบ
ธุรกิจด้านการท่องเที่ยวที่พักรีสแอมแบบโฮมสเตย์ของอำเภอแกลง จังหวัดระยอง

ธุรกิจพักรีสแอมแบบโฮมสเตย์ของอำเภอแกลง จังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์
สภาพแวดล้อม จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของที่พักแรมแบบโฮมสเตย์อำเภอแกลง
จังหวัดระยอง ได้ดังต่อไปนี้

จุดแข็ง (Strengths)

1. อำเภอแกลงมีภูมิประเทศที่สวยงาม ซึ่งประกอบด้วย ทะเล น้ำตก คลอดจนแหล่ง
ประวัติศาสตร์และมีบรรยากาศที่ดี
2. อำเภอแกลง มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ปะการัง สัตว์
ทะเลชนิดต่าง ๆ
3. ชาวบ้านมีบุคลิกภาพที่โดดเด่น คือ อ่อนโยน โอบอ้อมอารี มีมิตรไมตรีและเป็นมิตร
กับคนทั่วไป
4. อาหารทะเลมีความสด เพราะมีเรือประมงเทียบท่าทุกวัน
5. การคมนาคมภายในอำเภอแกลงมีความสะดวกสามารถเดินทางรถยนต์ จักรยานยนต์
จักรยาน รถประจำทาง

จุดอ่อน (Weaknesses)

1. ผู้ที่ประกอบการขาดความรู้ความเข้าใจในการประกอบธุรกิจที่พักแรมแบบโฮมสเตย์
อย่างแท้จริงและต่อเนื่อง
2. ผู้ประกอบการขาดการรวมกลุ่มในการประกอบธุรกิจที่พักแรมแบบโฮมสเตย์อย่าง
เข้มแข็งและจริงจัง
3. ผู้ประกอบการขาดการวางแผนการใช้เงินทุนและรายรับอย่างเหมาะสมและเป็นระบบ
4. ชาวบ้านส่วนใหญ่การศึกษาในระดับพื้นฐาน จึงไม่ค่อยมีความรู้ในการสื่อสารกับ
นักท่องเที่ยว

5. ชาวบ้านไม่สามารถสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้ (โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ)

โอกาส (Opportunities)

1. รัฐบาลให้การสนับสนุนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทั้งนี้ยังพัฒนาระบบ
สาธารณูปโภคและสาธารณูปการพื้นฐานที่รองรับได้แล้วเป็นอย่างดี
2. หน่วยงานราชการเข้ามาให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ
ที่พักแรมแบบโฮมสเตย์พอสมควร

ภาวะคุกคามหรือปัญหาอุปสรรค (Threats)

1. นายทุนจากจังหวัดอื่นเข้ามากว้านซื้อที่ดินในบริเวณอำเภอแกลง ทำให้มีธุรกิจหลายประเภทเกิดขึ้นมากเกินไป มีแนวโน้มการแข่งขันสูงทำให้ความเป็นเอกลักษณ์ของชาวอำเภอแกลงค่อย ๆ เลือนหายไป
2. มีผู้ประกอบการรายย่อยตั้งร้านค้าขายของริมทางจำนวนมากทำให้ขาดความเป็นระเบียบและไม่สวยงาม
3. การก่อสร้างอาคารที่พักแรมมิได้กำหนดรูปแบบและพื้นที่ที่ชัดเจนเพราะขาดการวางแผนด้านผังเมือง
4. ปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ซึ่งชาวบ้านประกอบธุรกิจที่พักแรมแบบโฮมสเตย์มักไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยนับเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากและยังเป็น 1 ใน 5 อุตสาหกรรมหลักที่มีการขยายตัวของอุตสาหกรรมและเติบโตอย่างต่อเนื่องทั้งระบบในด้านจำนวนนักท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว จำนวน โรงแรม สถานที่ท่องเที่ยว และสถานบริการด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนมีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ตามการพัฒนาแม่บทอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งชาติ (พ.ศ. 2544-2553) แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2544-2549) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่มุ่งเน้นการกระจายรายได้สู่ชุมชนผ่านการสร้างรากฐานของชุมชนที่เข้มแข็งและภูมิปัญญาไทย ซึ่งเป็นการกระจายรายได้โดยการท่องเที่ยวอย่างครบวงจร

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ไม่ใช่เพียงทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่สามารถสร้างความยั่งยืนทางสังคมได้ด้วย ทั้งนี้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้อธิบายความหมายของการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงานประจำของมนุษย์ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544) ซึ่งมีจุดประสงค์ของการท่องเที่ยวที่จำกัดอยู่ที่การพักผ่อนและเพิ่มเติมจากนิยามของ วรณา ศิลปะอาษา (2544) ซึ่งกล่าวว่าการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่งด้วยความสนใจเป็นการชั่วคราว โดยมีวัตถุประสงค์ทางการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน สถานที่เหล่านั้นหมายถึง แหล่งท่องเที่ยวซึ่งประกอบด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้

อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบการท่องเที่ยวที่พักแรมแบบโฮมสเตย์ ต้องอาศัยปัจจัยเกื้อหนุนจากสิ่งแวดล้อม ประเพณีวัฒนธรรม และกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น ซึ่งผลจากการดำเนินการของชุมชนได้ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยทางตรง คือ ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน ในทางอ้อมก่อให้เกิดการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (พจนา สงวนศรี, 2546) และการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism Management) ซึ่งหมายถึง การกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์และการพัฒนาทรัพยากร การท่องเที่ยว รวมทั้งปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองทางความจำเป็น ทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสุนทรียภาพแก่สมาชิกของสังคมในปัจจุบันและในอนาคต โดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาด โดยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการรักษา เอกลักษณ์ของธรรมชาติ และวัฒนธรรมไว้ให้นานที่สุด ให้เกิดผลกระทบทางลบน้อยที่สุดและให้ ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง คือ การจัดการที่พัก (Accommodation) ปัจจุบันมีการกล่าวถึงที่พักแรมแบบโฮมสเตย์กันอย่างแพร่หลายซึ่ง การจัดการท่องเที่ยวที่พักแรมแบบโฮมสเตย์ หมายถึง การดำเนินการด้านที่พักของชาวบ้านใน ชุมชนแก่ผู้ที่มาเยือนด้วยความยินยอมและเต็มใจของเจ้าบ้าน การพักร่วมกับชาวบ้านในชุมชนนี้จะ ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) ร่วมกันระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็น โอกาสในการสร้างความรู้ (Knowledge) และความเข้าใจ (Understanding) ในวิถีชุมชนเพื่อให้เกิด ทัศนคติ (Attitude) ที่ดีต่อชุมชน อันเนื่องมาจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน รวมถึงการที่ ชุมชนและนักท่องเที่ยวได้รับความประทับใจและพึงพอใจ (Appreciation and Impression) จากวิถี ชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนซึ่งสะท้อนถึงบริการที่มีคุณภาพจากความสามารถของคนใน ชุมชนเป็นหลักอีกด้วย (มธุรส ปรานไพรี, 2545)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการทำธุรกิจโฮมสเตย์และผลกระทบที่มีต่อผู้ประกอบการในเขตชายฝั่ง ทะเลด้านตะวันออกของ อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดระยองนี้ ได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและมีความ สอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษานี้เน้นการวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือเชิงอนุรักษ์เป็นส่วนใหญ่ใน การสร้างข้อมูลพื้นฐาน ส่วนการศึกษาวิจัยด้านการท่องเที่ยวที่พักแรมแบบโฮมสเตย์ในประเทศ ไทยและต่างประเทศยังมีงานวิจัยไม่มากและแพร่หลายไม่มากนัก ทำให้ขาดแนวทางในการศึกษา ศักยภาพของธุรกิจการท่องเที่ยวที่พักแรมแบบโฮมสเตย์ จึงได้รวบรวมผลการศึกษาและบทวน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อให้เป็นแนวทางในการทำธุรกิจโฮมสเตย์ของประชาชนในเขตชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ได้ดังนี้

ชูสิทธิ์ ชูชาติ และคณะ (2544) เสนอรายงานการวิจัยโครงการ “รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในลุ่มแม่น้ำาว” ให้น้ำหนักความสำคัญในเรื่อง “ระบบนิเวศวัฒนธรรม” พร้อมกับยืนยันว่า การศึกษาเกี่ยวกับระบบนิเวศป่าที่มีกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยมาช้านาน ต้องใช้แนวคิดเรื่อง “ระบบนิเวศวัฒนธรรม” เป็นแนวทางในการศึกษาจึงจะเข้าใจในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในด้านวัฒนธรรมวิถีของปกาสณ โดยเฉพาะในเรื่องการอนุรักษ์ระบบนิเวศป่ากับสังคมภายนอก นอกจากนี้ยังเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มีการขยายเครือข่ายสู่หมู่บ้าน

ส่วนผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นกับชาวบ้านทั้งด้านบวกและด้านลบ ในด้านบวก ได้แก่ การผลิตและให้บริการได้ช้า ๆ การรื้อฟื้นวัฒนธรรมชุมชนที่เหมาะสมเกิดจากการกระเจียรรายได้แก่ชุมชน และชาวบ้านได้เรียนรู้กระบวนการวิจัยไปพร้อม ๆ กับกระบวนการสร้างความเข้มแข็ง ส่วนในด้านลบ คือ ชาวบ้านอาจเห็นแก่เงินมากขึ้น

ชุมคา (Sumka, n.d.) ศึกษาเรื่องการเดินทางเพื่อไปศึกษาต่อเป็นรูปแบบสำหรับการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ (Educational Travel as a Model for Responsible Tourism) โดยศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวชุมชนซึ่งทำให้เห็นแนวทางที่จะหลีกเลี่ยงปัญหา โดยมีการท่องเที่ยวเชิงประเพณีหรือเชิงมวลชนเป็นการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนความเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างนักศึกษากับครอบครัวอุปถัมภ์ และการจัดโฮมสเตย์จะทำให้เกิดประสบการณ์ในเชิงบวกเป็นการให้ประโยชน์แก่เจ้าของบ้านตลอดจนผู้มีส่วนร่วมในโครงการนั้น

ภราเดช พยัคฆ์เชียร (2550 อ้างถึงใน รณกร ศิริกานนท์, 2541, หน้า 11) สะท้อนปัญหาผลกระทบต่อการท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันว่า เป็นผลจากการพัฒนาในมิติเชิงเศรษฐกิจเป็นหลัก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมองว่าจะทำอย่างไรจึงจะลดการกระเจียรตัวของการท่องเที่ยว และลดการบริโภคของคนกลุ่มใหญ่ลง เนื่องจากในจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด นักท่องเที่ยวไทยเป็นกลุ่มใหญ่และมีจำนวนมากที่สุด แต่มักให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจน้อย ขณะเดียวกันนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ก่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากที่สุด

ภราเดชยังเสนอว่า ต่อไปการใช้โครงสร้างองค์กรที่มีอยู่ในปัจจุบันให้เกิดประโยชน์น่าจะเป็นวิธีการที่เหมาะสม สิ่งที่ต้องทำต่อไปคือ การสร้างกลไกการทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้นพร้อมทั้งชี้ว่า ทรัพยากรที่เป็นวัตถุดิบของการท่องเที่ยวที่มีอยู่อย่างจำกัด และมีความสำคัญด้านอื่น ๆ อยู่ในตัวเอง เช่น ทรัพยากรป่าไม้ยังมีความสำคัญในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากการรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งควรมองว่าจะจัดการทรัพยากรดังกล่าวอย่างไรจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด และต้อง

มองถึงการจัดลำดับภารกิจหลัก หรือผลประโยชน์หลักที่ควรได้รับ โดยสรุปการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการจัดทำนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้นมาแล้ว โดยอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (กราเดซ พัควิเชียร, 2550 อ้างถึงใน รณกร ตีรกานนท์, 2541, หน้า 11-12)

สำหรับการสืบค้นข้อจำกัดของทรัพยากรการท่องเที่ยวนี้ เดช พุ่มคชา มีความเห็นต่อประเด็นนี้ว่า ขณะที่ทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด ในอดีตที่ผ่านมาความไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับอำนาจของการจัดการทรัพยากร โดยคนที่ใช้เพื่ออยู่เพื่อกิน ขาดอำนาจในการจัดการ ปัจจุบันมีกลุ่มที่พูดแต่ไม่ได้ทำมีอยู่มากในสังคม อีกกลุ่มคือกลุ่มที่ไม่ค่อยทำแต่วิจัยอย่างเดียว พวกนี้ทำวิจัยแล้วมักเก็บไว้บนหิ้ง และไม่ค่อยได้รับการนำไปใช้ การพัฒนาสังคมจึงต้องการกลุ่มที่ไม่ยึดติดกับรูปแบบมากนัก แต่ควรทำงานโดยใช้ประชาชนเป็นแกน เพื่อสนองความต้องการของประชาชน ไม่ใช่พัฒนาในสิ่งที่ประชาชนในท้องถิ่นไม่ต้องการหรือเกินความจำเป็น (เดช พุ่มคชา, 2549 อ้างถึงใน อุดร วงษ์ทับทิม และสุภาวณี ทรงพรพาณิชย์, 2545, หน้า 50-51)

สมศักดิ์ สุขวงศ์ ได้สนับสนุนแนวคิดข้างต้น โดยกล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าเป็นเรื่องที่ยาว ควรเรียกเสียใหม่ว่า เป็นการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์และพัฒนาชนบทคือ คือ ให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อีกทั้งช่วยพัฒนาปากท้องของชาวบ้าน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ควรพิจารณาว่าจะมีส่วนช่วยเหลือชุมชนที่ยังไม่พร้อมได้ (สมศักดิ์ สุขวงศ์, 2549 อ้างถึงใน อุดร วงษ์ทับทิม และสุภาวณี ทรงพรพาณิชย์, 2545, หน้า 51-52) อย่างไรก็ตามสถาบันการศึกษาควรร่วมมือกับองค์กรภาครัฐและหน่วยงานเอกชนให้ความสนใจมากขึ้นในการผลิตบุคลากรเพื่อการพัฒนาให้เกิดการใช้กิจกรรมการท่องเที่ยวให้เป็นประโยชน์ต่อการอนุรักษ์และการพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล งานวิจัยของ ศิริพันธุ์ ไพโรจน์รัตน์ (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมของผู้นำองค์กรบริหารส่วนตำบล ในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงราย พบว่า ผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกิดขึ้นหลายด้านได้แก่

1. ผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม จากการที่นักท่องเที่ยวบางส่วน นิยมพักตามบ้านของชาวบ้าน ซึ่งสร้างความพึงพอใจให้กับทั้งสองฝ่าย แต่เมื่อนักท่องเที่ยวกลับไปงานชักล้างจึงเป็นภาระของสตรีผู้เป็นเจ้าของบ้าน ทำให้ต้องอยู่แต่ในบ้าน ไม่มีเวลาไปพบปะผู้อื่น ไม่มีเวลาเป็นส่วนตัว
2. ผลกระทบทางสภาพแวดล้อมแวดล้อม จากการทำธุรกิจการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและผจญภัย ขาดการหลีกเลี่ยงพื้นที่เปราะบาง ทำให้เกิดผลกระทบต่อธรรมชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

3. เกิดการย้ายถิ่นฐานของคนภายนอกเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง ทำให้เกิดสิ่งปลูกสร้างใหม่ ๆ และทำให้เกิดผลกระทบอื่น ๆ ตามมา

4. เกิดการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรมและการรั่วไหลของรายได้ออกจากแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในชุมชน

จากผลการวิจัยนี้สามารถสรุปได้ว่า การวิจัยท้องถิ่นเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในทุกขั้นตอน สามารถสร้างจิตสำนึกให้สมาชิกชุมชนเห็นคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรทางวัฒนธรรม สิ่งเหล่านี้นำมาซึ่งรายได้ในการเลี้ยงปากท้องสมาชิกในชุมชนทุกเพศทุกวัย เกิดแนวความคิดใหม่ในการจัดการและพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวด้วยตนเองและแลกเปลี่ยนออกไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด แสดงให้เห็นว่างานวิจัยนี้ไม่ใช่การเรียนรู้และพัฒนาแล้วสิ้นสุด แต่เป็นการจุดประกายให้ชุมชนได้เรียนรู้และมีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ต่อไปเรื่อย ๆ ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นเพียงการเริ่มต้นเท่านั้นและได้เสนอแนะแนวทางในการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวแบบชุมชนมีส่วนร่วมได้ว่า

1. ควรมีการเปิดอบรมด้านทักษะการนำเที่ยว และด้านภาษาต่างประเทศ เพื่อให้การสื่อสารความหมายธรรมชาติได้ถูกต้องชัดเจน ชาวบ้านยังไม่มีการจัดการด้านการตลาด กลไกการตลาดอยู่ในมือของบริษัทท่องเที่ยว ชาวบ้านเป็นเพียงผู้นำทางและลูกหาบ

2. ควรมีการประชาสัมพันธ์กระจายข้อมูลด้านการท่องเที่ยวสู่ชุมชน ชาวบ้านได้ร่วมกันออกกฎระเบียบให้นักท่องเที่ยวได้ยึดถือปฏิบัติพร้อมทั้งมีบทลงโทษ

3. ชาวบ้านช่วยกันปรับปรุงถนนไปยังสถานที่ท่องเที่ยว รวมทั้งจัดทำเกสท์เฮ้าส์ใหม่ให้นักท่องเที่ยวเข้าพัก มีการร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน และการที่ทำให้ท้องถิ่นหรือชุมชนของอำเภอเกล่งมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อทำให้เกิดมูลค่าและคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคมต่อชุมชนและประเทศชาติในที่สุด

จากผลการศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถระบุปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอำเภอเกล่งให้มีความยั่งยืนจากผลการวิเคราะห์ SWOT ให้ชัดเจนถูกต้อง โดยมีการถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวที่พักรวมแบบโฮมสเตย์แก่ผู้ประกอบการและผู้สนใจจากชุมชนอำเภอเกล่งเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งประกอบไปด้วยการพิจารณาด้านพื้นที่ การจัดการ การเรียนรู้ร่วมกัน ให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

แนวคิดหลัก

แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวที่พักรวมแบบโฮมสเตย์

โฮมสเตย์ เริ่มปรากฏครั้งแรกในทวีปยุโรปเมื่อ 50 ปีมาแล้วในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สงบลงไม่นานที่ผู้คนเริ่มแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวและที่พักที่ห่างไกลชุมชนเมืองและห่างไกลจากร่องรอยความกดดันของสงครามไปสู่พื้นที่ชนบทเต็มไปด้วยความสงบร่มรื่นและธรรมชาติที่สวยงาม ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นช่วงหนึ่งแห่งการฟื้นฟู โดยความต้องการของนักท่องเที่ยว ในช่วงการฟื้นฟูนี้ได้ก่อให้เกิดพักแรมแบบใหม่ ๆ ได้แก่ ที่นอนและอาหารเช้า บ้านพักในฟาร์ม เกสต์เฮ้าส์ และโฮมสเตย์ ซึ่งมีลักษณะคล้าย ๆ กันแต่เรียกชื่อต่างกันไปตามพื้นที่ ประเทศและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป โดยที่พักแรมทั้งหมดนี้ดำเนินการภายใต้แนวคิดเดียวกันคือ ถือว่าผู้ที่มาพักเป็นแขกของบ้านมิใช่เป็นเพียงนักท่องเที่ยว (Be a guest, not just a tourist) และภายใต้การพัฒนาแบบการท่องเที่ยวชนบท (ชูวิทย์ ศิริเวชกุล, 2544, หน้า 43)

ประเทศไทยมียุทธศาสตร์สนับสนุนการท่องเที่ยวในเชิงรุกของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยขยายการตลาดการท่องเที่ยวพักแรมแบบโฮมสเตย์อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ พ.ศ. 2544 ภายหลังจากวิกฤติเศรษฐกิจระหว่าง พ.ศ. 2542-2544 ซึ่งมีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นแนวทางหลักที่กำหนดคณาภิรักษ์การท่องเที่ยวของแต่ละภูมิภาคให้เด่นชัด ทั้งอาศัยแหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ของแต่ละท้องถิ่นมาจุดขายของการท่องเที่ยวที่พักแรมแบบโฮมสเตย์

การดำเนินการ การจัดการ ตลอดจนการส่งเสริมการท่องเที่ยวพักแรมแบบโฮมสเตย์ ค่อมามีขอบเขตวงจำกัดภายในพื้นที่และภูมิภาคที่มีจุดเด่นทางการท่องเที่ยว จนกระทั่งสำนักพัฒนาบริการท่องเที่ยว สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้ประกาศใช้กรอบดัชนีชี้วัดคุณภาพมาตรฐานที่พัก เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 เพื่อให้ที่พักแรมแบบโฮมสเตย์มีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

สภาพโดยทั่วไปของอำเภอแกลง

ภูมิประเทศ จังหวัดระยอง ตั้งอยู่บนชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของไทย ห่างจากกรุงเทพฯ 179 กิโลเมตร มีชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 100 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 3,552 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,220,000 ไร่ ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับกับที่ดอนและเนินเขา มีป่าไม้ไม่น้อยส่วนมากเป็นสวนผลไม้และพืชไร่ ทางตอนใต้เป็นที่ลุ่มชายทะเล มีแม่น้ำสายสั้น ๆ 2 สาย คือ แม่น้ำระยอง ไหลผ่านอำเภอบ้านค่ายและอำเภอเมือง และแม่น้ำประแสร์ไหลผ่านอำเภอเขาชะเมาและอำเภอแกลง อาณาเขต ทิศเหนือและทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดชลบุรี ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดจันทบุรี ทิศใต้ ติดต่อกับอ่าวไทย ภูมิอากาศ สภาพอากาศโดยทั่วไปเป็นอากาศร้อนชื้น มีฝนตกชุก อากาศอบอุ่น อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 28 องศาเซลเซียส มีฤดูมรสุมระหว่างเดือนมิถุนายน

- ตุลาคม การปกครอง แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ 1 กิ่ง ประกอบด้วย อำเภอเมืองระยอง อำเภอแกลง อำเภอบ้านค่าย อำเภอบ้านฉาง อำเภอปลวกแดง อำเภอวังจันทร์ อำเภอเขาชะเมา และกิ่งอำเภอนิคมพัฒนา

ปัจจุบันนี้ อำเภอแกลงถูกจัดให้เป็นอำเภอชั้น 1 มีความอุดมสมบูรณ์ทุกด้านการเศรษฐกิจ การค้าและการประกอบอาชีพมีความหลากหลาย เพิ่มขึ้นจากอาชีพเกษตรกรรมที่เคยยึดถือกันมามากมายหลายรูปแบบ ทำให้เกิดการอพยพมาของคนต่างพื้นที่ ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของคนพื้นที่เหมือนกันเมืองอื่น ๆ ที่มีการพัฒนาเจริญรุ่งเรืองขึ้น ประชากรส่วนใหญ่อาชีพการเกษตร คือ ทำสวนยางพารา สวนผลไม้ ปลูกมันสำปะหลัง และทำการประมง อุตสาหกรรมจะเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ได้แก่ การผลิตเครื่องใช้จากไม้ยางพารา เช่น โต๊ะ เก้าอี้ การผลิตแป้งมันสำปะหลัง การแปรรูปอาหารทะเล การทำกะปิ น้ำปลา

การเกษตร ประชากรส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 80 ประกอบอาชีพทำการเกษตร แยกเป็นทำพืชสวน (ยางพาราและผลไม้ 8 : 2) พืชไร่ (มันสำปะหลังและอ้อย) และนาเป็นอัตราส่วนประมาณ 87 : 9 : 4 โดยมีพื้นที่เกษตรประมาณ 274,941 ไร่ ประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร จำนวน 11 กลุ่ม กลุ่มยุวเกษตรกร 19 กลุ่ม กลุ่มแม่บ้าน 31 กลุ่ม

การประมง อำเภอแกลงมีชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 35 กิโลเมตร ต่อจากชายฝั่งเขตอำเภอเมืองระยอง ไปจรดชายฝั่งของอำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณดังกล่าวยึดอาชีพทำการประมงโดยเฉพาะบริเวณปากแม่น้ำตำบลปากน้ำกระแสดำบลพังราด ตำบลกร่ำและตำบลชากพง เป็นแหล่งทำการประมงขนาดใหญ่ของอำเภอ มีเรือประมงรวมประมาณ 237 ลำ โดยทำการประมงในเขตทะเลอ่าวไทยและทะเลสากลinggaมหาสมุทรอินเดีย ที่สมาคมที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับอาชีพประมง 3 สมาคม คือ สมาคมประมงปากน้ำประแสด สมาคมประมงสุนทรภู่ และสมาคมประมงปากน้ำพังราด นอกจากการทำประมงน้ำลึกแล้ว ยังมีการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง เช่น การเพาะเลี้ยงปลาและกุ้ง โดยเฉพาะกุ้งกุลาดำมีผู้ลงทุนเพาะเลี้ยงเป็นจำนวนมาก

การปศุสัตว์ อาชีพเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมมากพอสมควรและสามารถทำรายได้ให้แก่เกษตรกรไม่น้อย โดยเฉพาะในปัจจุบันผู้ทำการเลี้ยงสัตว์แยกได้ ดังนี้ โค 1,845 ตัว กระบือ 479 ตัว เป็ด 199,472 ตัว ไก่ 2,792,893 ตัว ห่าน 1,178 ตัว สุกร 16,382 ตัว แพะ 104 ตัว แกะ 31 ตัว

การอุตสาหกรรม อำเภอแกลงมีสถานประกอบการอุตสาหกรรมที่ขออนุญาตดำเนินการประเภทของอุตสาหกรรมได้แก่ โรงงานทำไม้แปรรูปจากไม้ยางพารา โรงงานน้ำยางพารา

โรงงานนมควีนยางพารา โรงโม้หิน โรงงานอาหารทะเลแช่แข็ง เป็นต้น(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2552)

โฮมสเตย์ในอำเภอแกลง

1. ประแสร์โฮมสเตย์

ประแสร์โฮมสเตย์ บริการบ้านพัก 7 รูปแบบ ประแสร์โฮมสเตย์ หรือการท่องเที่ยวสัมผัสวัฒนธรรมชนบทตามแบบวิถีชาวประมงแห่งลุ่มน้ำประแสร์ ภายใต้การบริหารงานของคณะกรรมการ โฮมสเตย์ เทศบาลตำบลปากน้ำประแสร์ พร้อมผู้นำชมสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ (มักคุเทศก์ท้องถิ่น) และการรักษาความปลอดภัยโดยไม่คิดค่าบริการ ในบรรยากาศที่พักที่มีให้เลือกถึง 6 บรรยากาศ 7 รูปแบบ ประกอบด้วย

1.1 บ้านริมน้ำ โฮมสเตย์

บ้านริมน้ำ โฮมสเตย์ เป็นสถานที่พักตากอากาศ ที่มีความใกล้ชิดกับธรรมชาติ ที่ซึ่งสามารถสัมผัสได้กับวิถีชีวิตชาวประมงลุ่มแม่น้ำประแสร์ และ ความงามแห่งท้องทะเลตะวันออก ด้วยบ้านพักริมแม่น้ำประแสร์ ให้คุณเลือกพักได้ทั้งแบบครอบครัวหรือแบบหมู่คณะที่สามารถรองรับได้ถึง 50 คน

1.2 บ้านโปรงทอง

บ้านโปรงอยู่ใกล้สะพานสะพานชมป่าชายเลน หมู่ 7 เป็นแหล่งชมหิ่งห้อย ลักษณะเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น 1 ห้องโถงใหญ่ 2 ห้องอาบน้ำ มีที่นั่งเล่นหน้าบ้าน พักได้ไม่เกิน 20 คน

1.3 บ้านแสมผู้

บ้านแสมผู้บริเวณหลังบ้านติดกับทุ่งโปรงทอง แหล่งชมหิ่งห้อยบ้านเดี่ยว 2 ชั้น 1 ห้องนอน 1 ห้องโถงเล็ก 1 ห้องอาบน้ำ บริเวณบ้านสามารถจัดกิจกรรมนันทนาการ พักได้ไม่เกิน 15 คน

1.4 บ้านวชิรา

บ้านวชิราเป็นบ้านริมแม่น้ำ ใกล้ตลาดประแส ลักษณะบ้าน 2 ชั้น 2 ห้องนอน 1 ห้องโถงใหญ่ 3 ห้องอาบน้ำ มีที่นั่งเล่นหลังบ้าน พักได้ไม่เกิน 20 คน

1.5 บ้านคะนิงนิจ

บ้านคะนิงนิจหลังบ้านยื่นลงแม่น้ำพร้อมที่นั่งเล่นเป็นบ้านไม้ 2 ชั้น 2 ห้องนอน 1 ห้องอาบน้ำ มีที่นั่งเล่นบริเวณตัวบ้านและหลังบ้าน พักได้ไม่เกิน 20 คน

1.6 บ้านสายสัมพันธ์

บ้านสายสัมพันธ์มีบรรยากาศเรียบง่ายสงบร่มรื่นบ้าน 2 ชั้น 3 ห้องนอน 2 ห้องอาบน้ำ ห้องประชุมสัมมนา ขนาดเล็กไม่เกิน 10 คน ขนาดใหญ่ไม่เกิน 30 คน พักได้ ไม่เกิน 30 คน

1.7 บ้านยินดี

บ้านยินดีมีบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ บ้านชั้นเดียว 1 ห้องโถง 1 ห้องอาบน้ำ พักได้ไม่เกิน 10 คน

2. บ้านจ่ารุงโฮมสเตย์

บ้านจ่ารุงมีกลุ่มโฮมสเตย์ที่รวมตัวกันเพื่อบริการที่พักในชุมชนให้กับนักท่องเที่ยว หรือผู้ที่ต้องการมาศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตในชุมชนแห่งนี้ ชาวบ้านกว่า 20 ครอบครัวเป็นสมาชิกในกลุ่มบ้านโฮมสเตย์ของชุมชนบ้านจ่ารุง ก็คือ บ้านของชาวบ้านที่ไม่ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไรให้หรูหรา เมื่อแรกเริ่มเกิดความคิดในการจัดกิจกรรมโฮมสเตย์ในชุมชน ชาวบ้านต่างประชุมกันหาวิธีมากมายในการปรับปรุงสภาพบ้าน สภาพภูมิทัศน์ใน วัตถุประสงค์แรกในการตั้งกลุ่มกิจกรรมโฮมสเตย์ก็เพื่อให้บุคคลภายนอกชุมชนเข้ามาเรียนรู้วิถีชีวิตร่วมกัน ดังนั้นชีวิตความเป็นอยู่ตามวิถีของชุมชน เพียงแค่ครอบครัวที่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมโฮมสเตย์คอยจัดทำความสะอาดบ้านให้เรียบร้อยอยู่เสมอ ส่วนใดชำรุดก็ปรับปรุงให้ใช้ได้ นอกจากจะประหยัดงบประมาณลงไปจำนวนมากแล้ว ยังเป็นการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้ได้ประโยชน์แก่ตนเองอีกด้วย สุดท้ายแล้วงบประมาณถูกใช้จ่ายไปเพียงเพื่อการซื้อเครื่องนอน หมอน มุ้งไว้บริการในกรณีมีผู้มาพักจำนวนมากเท่านั้น ถ้าที่พักโฮมสเตย์ราคา 120 บาทต่อคืน พร้อมอาหารเช้า

3. เรือนแพโฮมสเตย์

เรือนแพโฮมสเตย์ ติดกับคลองประแสร์ปลูกเป็นเรือนไทย ปัจจุบัน เรือนแพโฮมสเตย์เพิ่มเนื้อที่รวม 2 ไร่ มีบ้านพัก 6 หลัง ทั้งขนาดเล็ก พักได้ห้องละ 2-4 คน ไปจนถึงหลังใหญ่พักรวม 15-20 คน ราคาตั้งแต่ 650 - 1,000 - 1,200 - 2,000 2,500 และ 3,500 บาท ภายในห้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วน ทั้งเครื่องปรับอากาศ โทรทัศน์ เป็นต้น สามารถรองรับแขกได้สูงสุด 80 คน บ้านพักทั้งหมดเป็นสไตล์บ้านเรือนไทยโบราณ สร้างจากไม้ทั้งหมด หน้าบ้านจะปลูกต้นลำพูไว้ทำให้ยามค่ำกลิ่นเหงือกหอมได้อย่างใกล้ชิดเสน่ห์ของที่นี่ คือ สภาพธรรมชาติยังบริสุทธิ์และสมบูรณ์มาก ดูได้จากจะมีเหงือกจำนวนมากตลอดทั้งปี ลูกค้าหลักมักเป็นกลุ่มครอบครัวที่ต้องการมาพักผ่อนอย่างแท้จริง และแขกส่วนใหญ่จะชอบใจว่า เป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งของ จ.ระยอง นอกเหนือจากการเที่ยวทะเลสำหรับกิจกรรมเที่ยวของโฮมสเตย์แห่งนี้ เคนที่สุดได้แก่ ล่องแพชมเหงือกยามค่ำคืน ตลอดระยะทาง 3 กิโลเมตร ในการล่องสองฝั่งคลองประแสร์เต็มไปด้วยผืนป่าไม้ชายเลนมีเหงือกส่องแสงระยิบระยับ นอกจากนั้น มีกิจกรรม ล่องแพพาเที่ยว

สถานที่สำคัญ ๆ ใน จ.ระยอง เช่น พาไปดำน้ำดูปะการังที่เกาะมันใน-มันนอก เที่ยวเกาะเขาทะลุ เกาะกูด เป็นต้น อีกทั้ง จัดกิจกรรมเสริมตามความพอใจของลูกค้า เช่น นั่งเรือตกปลา พายเรือคายัค ชมสวนผลไม้ จี่จิ้งหรีด ให้อาหาร ไหว้พระ ที่เขื่อนน้ำคอกเขาชะเมา ฯลฯ

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University